

Dit is een liefdesgeschiedenis. Een verhaal over de goeie ouwe tijd, toen mannen nog mannen waren en vrouwen nog vrouwen en boeken nog boeken, met een gelijkde of zelfs genaaide rug, een stoffen of papieren omslag, een fraaie of minder fraaie kaft en een mufte, stoffige, heerlijke geur; toen menig huiskamer nog ruim voorzien was van boeken, en toen hun inhoud – hun magische woorden, hun poëzie en hun proza – nog de drank, het parfum, de erotiek en de trots van hun vereerders was. Zulke trouwe lezers waren nooit talrijk, maar altijd betrokken, altijd hoorbaar en zichtbaar, en gevoelig voor de romantiek van het lezen. Misschien zijn ze er nog wel, ergens ondergronds: die verborgen, fanatieke vereerders van het gedrukte woord.

Voor die happy few was de literatuur het leven zelf, en de fascinerende bladzijden waarop zij gestalte kreeg, vormden het medium van hun verering. Boeken werden bewonderd, gekoesterd, verzameld, weggegeven, soms uitgeleend, maar zelden teruggegeven. De zeldzaamheid van een boek – het aantal exemplaren van een bepaalde druk, de schoonheid en complexiteit van de uitgave, soms de kwaliteit van de inhoud – bepaalde de waarde ervan. Zo heel af en toe was er een boek dat op miljoenen werd geschat. Ge-

signeerde exemplaren werden vereerd en achter slot en grendel tentoongesteld in het heiligdom der heiligdommen van grote bibliotheken en musea. Schrijvers – en in die tijd nam maar een enkeling de rol van het schrijverschap op zich, want het was een veeleisende en zelfs gevaarlijke roeping – waren de hogepriesters van deze religie, werden door het plebs gemeden en met achterdocht bejegend, maar verafgood door de trouwe ingewijden.

Dit is een verhaal over enkelen van de allertrouwste aanhangers. Ze beleefden hun hoogtijdagen in de onstuimige periode na de Tweede Wereldoorlog toen alles mogelijk leek, en ze veranderden op subtiele wijze de cultuur die hen omringde, maakten haar rijker, dieper, spannender en beloftevoller. Rijkdom en diepgang zijn kwaliteiten die in deze tijd van haast en snelle veranderingen niet erg in de mode zijn. Onze virtuele wereld is plat, dat vinden we er juist leuk aan. We veranderen in een oogwenk van identiteit, we draaien, hergroeperen, herzien, herontdekken. De personages in dit verhaal zijn anders. Zij waren trouw aan hun soms verknipte maar bestendige aard, ze waren modern in de ouderwetse zin van het woord. En het waren helden, op hun eigen, zelfzuchtige manier.

Dit is ook het verhaal over de liefde van het Amerikaanse volk voor een van zijn grootste dichters. Ida Perkins schoot al op jonge leeftijd langs het firmament van de Amerikaanse literaire wereld omhoog en bleef daar op de een of andere manier altijd aanwezig tot ze in 2010 op vijfentachtigjarige leeftijd overleed. Tijdens haar leven werd elk woord dat ze sprak of schreef, en elke stap die ze zette, opgemerkt, becommentarieerd, verafgood of betreurd. De recensenten – althans de meeste – lagen aan haar voeten, maar dat gold ook voor de huis-tuin-en-keukenlezers. Gewone mannen en vrouwen gingen door haar van poëzie

houden, en toen ze stierf was de nationale rouw dermate groot dat president Obama haar sterfdag, die samenviel met haar geboortedag, uitriep tot nationale vrije dag.

De vele geliefden van Ida bleven haar altijd toegewijd; ze zochten – en vonden – in haar gedichten een weerklank van zichzelf en van haar liefde voor elk van hen. Voor anderen bleef de liefde onbeantwoord; dat waren de trouwe lezers die haar alleen door haar werk kenden en tijdens haar lange loopbaan al haar boeken kochten; de uitgevers die ervan droomden haar te mogen uitgeven; de jonge dichters die, voor zover ze dat toestond, aan haar voeten lagen, en in vervoering raakten bij de gedachte haar te mogen beminnen; de recensenten die tot op de dag van vandaag nieuwe betekenissen in haar eindeloos gevarieerde oeuvre ontdekken en verzinnen, en de literatuurwetenschappers die zich nog tientallen jaren zullen buigen over de vele geschriften die ze heeft nagelaten: gedichten, essays, onvoltooide memoires, toneelstukken en aantekeningen, waarvan veel tot op heden niet openbaar is – alles behalve brieven, want Ida schreef, of bewaarde, geen persoonlijke correspondentie. Waarschijnlijk heeft ze talloze epistels ontvangen van allerlei bewonderaars, zoals Pound, Eliot, Avery, Moore, Stevens, Montale, Morante, Winslow, Char, Adams, Lowell, Plath, Olson, Kerouac, Ginsberg, Cheever, Hummock, Burack, Erskine, O'Hara, Merrill, Gunn, Snell, Vezey, Styron, Ashbery, Popa, Bachmann, Mitosz, Merwin, Sontag, Carson, Nielsen, Glück, Cole en McLane – en dat zijn nog maar een paar van haar goede literaire vrienden. Maar hoewel ze ongetwijfeld veel van hun brieven heeft gelezen, is er, voor zover we kunnen nagaan, niets van bewaard gebleven. De briefschrijvers wisten wel dat ze niet op een antwoord hoefden te rekenen. Woorden waren, wat Ida betrof, bedoeld om elkaar samenzweerderig (en loochenbaar) toe te

fluisteren, of anders onherroepelijk aan het papier toe te vertrouwen. Haar direct herkenbare bedeesde stem – voor een intellectuele ster van haar statuur maakte ze een buitengewoon verlegen indruk – hoorde onmiskenbaar bij haar ‘levenslange behoefte om gewoon te lijken,’ aldus Stephen Röntgen, haar tweede echtgenoot, van wie ze naar algemeen wordt aangenomen het meest heeft gehouden.

Ida had er een hekel aan om over literatuur te praten; dat geklets over haar werk vond ze waardeloos en saai. Koken, tuinieren, schilderijen, seks en politiek: dat waren haar favoriete gespreksonderwerpen. En ze roddelde graag. Graag en veel. Daar was ze naar verluidt heel goed in, maar door de toegeeflijke klank in haar stem leken zelfs de ergste misdaden louter pekelsondes.

Tot haar trouwste volgelingen behoorden twee van de belangrijkste uitgevers van haar tijd: Sterling Wainwright, oprichter en geniaal bewindvoerder van de prestigieuze, invloedrijke uitgeverij Impetus Editions, die tevens haar achterneef, eerste liefde en belangrijkste uitgever was; en Homer Stern, de ongekroonde koning van Purcell & Stern, Sterlings onbezonnen en onbeschaamde rivaal, die lange tijd verliefd is geweest op Ida en in de eerste jaren dat ze in New York was enkele keren succes bij haar schijnt te hebben gehad. En dan was er Paul Dukach, een jonge redacteur die het geluk heeft gehad precies in de juiste periode bij Homers rommelige maar invloedrijke uitgeverij te werken. Paul aanbad Ida vanaf een afstand met een toewijding die hem soms ziek van smachtende ontoereikendheid maakte – hij had de rusteloze verknochtheid die, als je niet uitkijkt, het voorwerp van aanbidding kan vermorzelen. Uiteindelijk zou de passie die deze jongeman voor Ida voelde een onuitwisbare invloed op de publicatie van haar werk en op het leven van alle betrokkenen hebben.

Wat vinden we de liefde toch belangrijk. We leven ervoor, we smachten ernaar, we overtuigen onszelf ervan dat we zonder liefde zullen sterven, en we maken de zoektocht naar de liefde tot het middelpunt van ons bestaan. Maar liefde is lijden, beste vrienden. Het slokt al onze tijd en energie op, het leidt ons af, we worden lusteloos en ellendig als we zonder zitten, en we veranderen in stompzinige wezens als we haar vinden. Verliefdheid is beslist de minst productieve staat waarin de mens kan verkeren. Zij is niet, zoals velen geloven, hetzelfde als geluk. Dus als ik zeg dat dit een liefdesgeschiedenis is, dan zeg ik daarmee dat het geen onverdeeld gelukkig verhaal is. Het is wat het is – de rauwe waarheid, het web van het verwarde leven van onze helden en onze heldin, de geur van hun dagen en nachten, het diepst van hun ziel. U bent gewaarschuwd.

HOMER & CO

‘Dood aan de boeren!’

Die oude kreet van de Russische steppe was de standaardtoost van Homer Stern, oprichter, directeur en uitgever van de chique, onbemiddelde, onafhankelijke uitgeverij Purcell & Stern. Hij placht met die kreet het glas te heffen tijdens de feestelijke diners ter gelegenheid van de talrijke prijsuitreikingen waarmee het uitgeversjaar is doorspekt, om daarmee te toosten op de overwinning – of, beter nog, de nederlaag – van zijn auteurs. Homers saluut aan zijn strijders verdeelde de wereld in een duidelijk *wij* en *zij* – of misschien was het *ik* en *zij* – en was een perfecte illustratie van zijn barbaarse wereldbeeld.

Homer was een womanizer, en hij deed niet veel moeite om dat te verbergen. Het hoorde bij zijn manier van op de voorgrond treden, die sommigen ontwapenend vonden, maar die door evenzovelen werd veracht. Zijn vrienden vonden zijn openlijke waardering voor vrouwelijk schoon helemaal in overeenstemming met zijn luidruchtige, nasale, upper class New Yorkse accent en zijn opzichtige, dure kleren – ‘Hém staan ze wel,’ schreef Carrie Donovan toegeeflijk in *Harper’s Bazaar* – en met zijn voorkeur voor Cubaanse sigaren en Mercedessen cabrio-

let. Het had hem na de oorlog jaren gekost om over te gaan op een Duitse auto, maar zijn voorliefde voor luxe en uiterlijk vertoon won het uiteindelijk van de historische of religieuze scrupules die hij nog had. Homer straalde een soort overjarige, licht-armoedige Duits-Joodse *droit du seigneur* uit die maar voor een deel gespeeld was. Dat had hij van zijn vader geërfd, de kleinzoon van een houtmagnaat die een fortuin had verdiend in het Westen toen de Eerste Transcontinentale Spoorweg wagonladingen bielen nodig had. Dat was echter al een tijd geleden, en de bodem van de schatkist van de familie Stern kwam in zicht nadat drie generaties het fortuin duchtig hadden aangesproken zonder het ooit aan te vullen. Zoals zoveel mensen die op geërfd rijkdom teren, had Homers idee van de waarde van geld geen gelijke tred gehouden met de inflatie. Hij was berucht om zijn zuinige foaien.

Toch genoot hij van de *bella figura* waarmee hij de indruk wekte veel rijker te zijn dan hij in werkelijkheid was. Hij zei een keer tegen zijn zoon Plato dat hij bij de drukker gemakkelijker uitstel van betaling kon krijgen omdat hij er welgesteld uitzag; zijn favoriete drukker, Sonny Lenzner, ging er altijd van uit dat hij wel kon betalen maar er alleen nog geen tijd voor had gehad. Zoals zijn vrouw, Iphigene Abrams – die een vergelijkbaar verdampt fortuin had geërfd van haar voorouders, die het hadden verdiend met hun warenhuizen in Newark –, een keer zei, en niet zonder trots (ze waren op hun eenentwintigste min of meer aan elkaar uitgehuwelijkt en bleven drieënzestig jaar door dik en dun bij elkaar): ‘Homer doet niets liever dan koorddansen boven de afgrond.’ Iphigene had in de jaren zeventig en tachtig een aantal neo-proustiaanse memoïeromans gepubliceerd die door sommigen zeer hoog werden aangeslagen. Velen waren geamuseerd door haar

blauwkousachtige edwardiaanse aanstellerij – opbollende chiffon avondjurken en zonnehoeden, of rijbroeken en zweepjes – alsof ze graag bekend wilde staan als anachronisme en daar nog trots op was ook. Ze vormde een perfect contrast met Homer en zijn opzichtige, haast maffiose Ons Soort Mensen-stijl. Het was een bijzonder koppel.

Stern was de laatste van de onafhankelijke ‘herenuitgevers’, de erfgenamen van een tijdens de Industriële Revolutie vergaard groot of minder groot fortuin die hadden besloten om de restanten van hun erfenis te besteden aan iets wat ze zelf leuk vonden en wat daarnaast wellicht van enig algemeen nut kon zijn. Na de oorlog ging hij studeren: hij volgde allerlei opleidingen, die steeds minder serieus werden, en waar hij bovendien telkens zonder diploma afgetrapt werd. Daarna kreeg hij een baantje op de pr-afdeling van het leger en deed zijn stinkende best om de Amerikanen, die oorlogsmoe waren, met posters en jingles over te halen om in dienst te gaan. En hij ontwikkelde een voorliefde voor creatief vloeken, wat in combinatie met het Jiddisch dat hij later oppikte toen Iphigene en hij zich voor hun Joodse wortels gingen interesseren, een fantastische idiomatische mengelmoes opleverde.

Toen Homer in de duistere jaren vijftig een uitgeverij begon met Heyden Vanderpoel, een rijk, conservatief tennisvriendje van hem, vroeg hij Frank Purcell – die altijd ‘Net als de componist’ zei wanneer hij zich voorstelde, voor het geval iemand per ongeluk de klemtoon verkeerd zou leggen – om mee te doen. Frank was een gevierd redacteur geweest van de oudere generatie, maar was op botte wijze door zijn vorige werkgever ontslagen terwijl hij in Korea diende. Uiteindelijk maakte de moeder van Vanderpoel er bezwaar tegen dat hun onberispelijke familienaam in verband werd gebracht met die van een

Jood, en omdat Heyden bovendien geen baan van negen tot vijf wilde, werd het alleen Homer en Frank, ofwel Stern en Purcell. Of eigenlijk Purcell en Stern, zoals Frank – niet onredelijk – had geëist. Ze gingen van start, benieuwd wat er zou gaan gebeuren.

En er gebeurde inderdaad het een en ander. Het jonge bedrijf wist het hoofd boven water te houden met een paar commerciële bestsellers: voedingsbijbels, de verzamelde toespraken van verscheidene gouverneurs en ministers – dit was in de jaren vijftig – en zo nu en dan een voornaam buitenlandse roman die was aanbevolen door een van Homers Europese scouts, vriendjes uit zijn tijd in het leger die nu, fluisterden sommigen, als informant voor de CIA werkten. Maar pas halverwege de jaren zestig wist Homer Georges Savoy – een Franse immigrant met een zuiver gevoel voor literatuur en een goedgevulde stal die hij tijdens zijn productieve maar turbulente loopbaan bij Owl House had opgebouwd – over te halen om met Frank en hem te gaan samenwerken, en vanaf dat moment begon Purcell & Stern echt vorm te krijgen. Door de alchemistische samensmelting van de smaak en de connecties van Georges met de verkoopkwaliteiten van Homer – om nog maar te zwijgen van het werk van een serie jonge medewerkers die bereid waren zich twaalf of veertien uur per dag af te beulen voor een hongerloontje en de eer om met dergelijke literaire Grootsheden te worden geassocieerd – ontpoppte P&S zich als een kracht in de uitgeverwereld waar rekening mee gehouden diende te worden; het was een soort raket van originaliteit.

Het was niet alleen Pepita Erskine, de Afrikaanse recensente en romanschrijfster, een taboedoorbrekende stokebrand, die de toon van de uitgeverij zette. Je had ook Iain Spofford, de kieskeurige New Journalist die de scep-

ter zwaaide bij *The Gothamite*, beter bekend als ‘*The Newer Yorker*’, dat zich kort daarvoor had ontpopt als het voornaamste culturele weekblad van Amerika. Verder waren er Elspeth Adams, koningin van het ijzige sonnet; Winthrop Winslow, de romanschrijver die behoorde tot de Boston Brahmins, de traditionele upper class van Boston; en de intellectuele, subtiel-subversieve recensent Giovanni Di Lorenzo – schrijvers die kenmerkend waren voor hun generatie en die Homer en Georges lieten kennismaken met een begaafde jongere generatie, onder wie de drie dichters die later de Nobelprijs voor de Literatuur zouden winnen en die Homer zijn winnaarstrio noemde.

En dan had je nog Thor Foxx. Thornton Jefferson Foxx was een niet-zo-brave borst uit de bergen van Tennessee met net zo’n sikje als Colonel Sanders, de oprichter van KFC; hij vloekte als een ketter en stelde het pretentieuze literaire wereldje van New York oneerbiedig aan de kaak, wat hem direct befaamd maakte in de van pretenties doortrokken krochten van Gotham. Thor en Pepita waren als het spreekwoordelijke water en vuur, en het is te danken aan de Fred en Ginger-achtige sociale vaardigheden van Homer en Iphigene dat die twee hoekstenen uit de stal van P&S zich gelijktijdig in het gedrang van Homers populaire ontvangsten in het moderne herenhuis aan de East Eighty-third Street konden bewegen zonder elkaar in de haren te vliegen.

P&S werd dus verrassend snel een legende in de uitgeverwereld. En toen begon de ellende tussen Homer en Sterling Wainwright. P&S werd beschouwd als de kleinste, strijdlustigste en meest ‘literaire’ van de belangrijke uitgeverijen, terwijl Impetus Editions van Wainwright een grote culturele invloed uitoefende (de eerlijkheid gebiedt te zeggen dat Sterling al een voorsprong van een half decen-

nium op Homer had) en daarom werd beschouwd als de grootste en meest gerespecteerde van de kleinere uitgeverijen. Het was een totaal andere wereld. En hoewel Homer erg zuinig was met zijn auteursvoorschotten, was Impetus nog gieriger, veel gieriger zelfs. Toch was er een aanzienlijke overlap, en toen de brutale, jonge, Amerikaans-Joodse schrijver Byron Hummock na de publicatie van zijn bekroonde bundel korte verhalen *All Around Sheboygan* van Impetus overstapte naar P&S, brak de oorlog uit. En die werd nooit beëindigd.

Wainwright, een uitgesproken conservatieve traditionele Amerikaan uit Ohio, wiens erfenis (kogellagers) die van Stern met een factor tien overtrof (volgens sommigen zelfs met veel meer), beschouwde Homer als een onbeschofte, slechtgemanierde, opportunistische parvenu, geen man van zijn woord: kwalificaties die het aloude verweer vormen van iemand die in het ruige zakenleven het onderspit heeft moeten delven. Homer maakte Sterling uit voor een playboy die zwolg in literaire pretenties, geen gewiekste uitgever met enig praktisch inzicht. Wat, als je erover nadacht, gezien Homers eigen achtergrond een tamelijk hilarische uitspraak was. Nee, het probleem was niet dat Sterling en Homer zo verschillend waren, maar dat ze zo sterk op elkaar leken. Ze waren allebei verwen- de, knappe, charmante vrouwenliefhebbers met een neus voor goede auteurs. Je zou verwachten dat ze elkaars natuurlijke vrienden zouden zijn, maar het tegendeel was het geval. Ze haatten elkaar uit de grond van hun hart en daar genoten ze met volle teugen van.

Iets anders wat Sterling en Homer met elkaar gemeen hadden was hun obsessie voor de poëzie en de persoon van Ida Perkins, misschien wel de allergrootste Amerikaanse dichteres van hun tijd. Voor beiden was zij de be-

lichaming van literaire – om nog maar te zwijgen van vrouwelijke – begeerlijkheid. Sterling aanbad, vereerde en publiceerde zijn achternicht Ida, maar Homer had ook een bepaalde band met haar. Ze waren aan elkaar voorgesteld door een van Homers auteurs, Giovanni Di Lorenzo, die zelf onbeantwoorde gevoelens voor Ida koesterde, en Homer was voorspelbaar genoeg zwaar onder de indruk van de gevaarlijk briljante roodharige Ida. Het gerucht ging, en dat had hij zelf de wereld in weten te helpen, dat ze ‘hun momentje’ hadden gehad, zoals hij zijn verhoudingen noemde. Niemand wist het zeker, maar de frequentie en de tederheid waarmee Homer over Ida sprak, zeiden genoeg voor mensen die hun ogen en oren niet in hun zak hadden. Ida was niet alleen een literaire ster die altijd in het middelpunt van de belangstelling stond, maar ook nog eens een aantrekkelijke vrouw; daardoor was ze een soort Heilige Graal voor Homer, vergelijkbaar – zij het veel feller begeerd en verafgood – met ‘Hart, Schaffner en Marx’, zoals hij de toonaangevende Amerikaanse romanschrijvers van eind jaren zestig noemde: Abe Burack, Byron Hummock en Jonathan Targoff, van wie hij er nooit meer dan twee tegelijk in zijn stal had weten te lokken, hoezeer hij daarvoor ook zijn best had gedaan.

Auteurs waren voor Homer wat schilderijen, huizen of juwelen voor zijn rijkere relaties waren: levende, ademen-de verzamelobjecten, de uiterlijke en zichtbare kenmerken van zijn innerlijke en spirituele kern. Als hij Ida kon gaan uitgeven, zou dat de kroon op zijn carrière zijn, meer nog dan Pepita, of het winnaarstrio, of Hart, Schaffner en Marx, omdat hij die al had of op een bepaald moment had gehad, want sommigen hadden zichzelf uiteindelijk los weten te wrikken. Maar Ida was degene die hij nooit had weten te strikken, zoals hij het zo charmant uitdrukte. Zij

hoorde bij die muskiet van een rivaal van hem, Sterling Wainwright; ze was tenslotte diens familielid, en familie was ook voor Homer belangrijk. Hij kon er gewoon niets tegen doen: hij had de ene na de andere frontale aanval ingezet, maar die werden telkens beleefd afgeslagen. Nee, Ida was Homers vogel in de lucht. En dat zat hem nog steeds verschrikkelijk dwars.

‘Godsamme, Ida Perkins staat altijd op de voorpagina en sleept alle prijzen in de wacht, en wat krijgen wij? *Bupkis!*’ mopperde hij vaak tegen Georges Savoy en iedereen van de redactie die het maar wilde horen. Alsof zij er iets aan konden doen, dat zootje getalenteerde, sjofele buitenbeentjes die hij meestal ‘van de straat’ had geplukt – en altijd tegen een aanzienlijk lager salaris in dienst had genomen dan de zakelijke uitgeverijen waar ze waren ontslagen, Frank en Georges als eersten. Ze hadden zich allemaal op de een of andere manier door Homer laten inpakken: de welgedane Paddy Femor, een uitzonderlijk begaafd redacteur wiens perfectionisme het hem vrijwel onmogelijk maakte om zich los te maken van de manuscripten die hij – soms al jaren – onder zijn hoede had; de lijkbleke Elsa Pogorsky, die op kantoor bekendstond als Morticia, en die onveranderlijk van top tot teen in het zwart gekleed was, met een onheilspellende donkere bril waar ze nors doorheen tuurde – ze was zo’n ‘uitgeversnon’ die de hele dag rancuneus achter haar bureau de talloze vertalingen zat te corrigeren van onverkoopbare schrijvers en dichters uit het ‘andere’ Europa die Homer zich weer eens in de maag had laten splitsen door Abe Burack en consorten; en de grillige, goeiige Esperanza Esparza, hoofd bureauredactie, met haar beruchte rode potlood, die vastgegroeid leek aan haar bureau met verwaarloosde avocado- en sprietenplanten die al het licht opslopten dat

door haar smoezelige kantoorraam kwam.

Homers team was verenigd in onderdanige loyaliteit aan hun haast karikaturale leider wiens vaderlijke non-chalance hun het gevoel gaf dat ze eindelijk zelf eens in de schijnwerpers stonden: zij waren de onmisbare spelers in een onderneming die onbetwistbaar heel belangrijk was. Zijn opgetogen welwillendheid had een hypnotiserende werking. Die werkte zelfs bijna net zo goed als geld! En dus sloofden zij zich uit terwijl hij als een goedgeklede Tom Sawyer achteroverleunde, zijn voeten op het bureau legde, zijn tanden bloot lachte en zich vermaakte met vervelende telefoontjes naar agenten en journalisten.

‘Wiens reet moet ik likken om een recensie van Buracks nieuwe boek te regelen, schat?’ vroeg hij aan zijn sidekick Florian Brundage – die liefkozend Zaagselkop werd genoemd, hoofdrecensent was van *The Daily Blade* en tevens, misschien niet geheel toevallig, een van de auteurs van P&S – terwijl hij met een tandenstoker in de weer was. ‘Dat stuk van jou over die domme koe wier naam ik niet in de mond wens te nemen, Hortense Houlihan’ – in werkelijkheid gebruikte Homer een heel wat minder vleiende benaming die niet voor herhaling vatbaar is – ‘was bagger, en dat weet jij ook.’

Wonderbaarlijk genoeg kwamen er uit de augiasstal van P&S toch boeken voort. Meestal oogstten ze lof, vaak wonnen ze prijzen, en zo nu en dan werden ze redelijk verkocht. Soms was het heerlijk om voor Homer te werken, zo nu en dan was het om gek van te worden, maar doorgaans was het eigenlijk heel leuk. Het enige wat je moest doen was accepteren dat het Homers winkeltje was, voor de volle honderd procent. Er werd bij P&S geen kantoorpolitiek bedreven, omdat Homer toch alles zelf bepaalde. Dus de mensen die er werkten – die nog waren overge-

bleven – konden zich ontspannen en zich op hun werk concentreren, ze konden eindeloos klagen over de hooghartige, ondankbare, egocentrische auteurs wier werk ze verheerlijkten. Ze waren natuurlijk hartstikke gek, maar ze deden hun best om elkaars eigenaardigheden te negeren omdat ze die zelf ook hadden. En voor velen van hen was het overvolle, smoezelige kantoor aan Union Square een onbegrijpelijke, wanordelijke kleine hemel op aarde.